До 80-річчя присвоєння університету імені Григорія Савича Сковороди

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
(27–28 березня 2025 р., м. Харків)

Харків 2025

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (Україна),
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Україна),
Вірменський державний педагогічний університет імені Х. Абовяна (Вірменія),
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія),
Телавський державний університет імені Якоба Гогебашвілі (Грузія),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна),
Куявсько-Поморська Академія в Бидгощі (Польща)

До 80-річчя присвоєння університету
імені Григорія Савича Сковороди

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
(27–28 березня 2025 р., м. Харків)

Харків
2025

УДК [37:001]«20»

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 6 від 18.06.2025 р.)

Методологія сучасних наукових досліджень : збірник наукових праць учасників XXI Міжнародної науково-практичної конференції (27–28 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. К. Юр'євої. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2025. 536 с.

Мови видання: українська, англійська, вірменська.

Для наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, учителів, вихователів, здобувачів вищої освіти. Може використовуватись у навчальному процесі на всіх рівнях вищої освіти.

Усі статті пройшли рецензування, зберігають авторську редакцію. Всю відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

Організаційний комітет конференції:

Юрій БОЙЧУК – голова організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Світлана БЕРЕЖНА – заступник голови організаційного комітету, доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Майя БОЛКВАДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор департаменту педагогічних наук Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Людмила ГАВРІЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, незалежний дослідник (Аахен, Німеччина)

Микола ДАНИЛЮК – доктор філософії з педагогіки, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Далі ДОБОРДЖГІНІДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор Департаменту європейських студій Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Маріам ІСПІРЯН – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Володимир КАРАПЕТЯН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Світлана КРИШТОФ – заступник голови організаційного комітету, кандидат педагогічних наук, директор Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації Міністерства освіти і науки України (Київ, Україна)

Мелс МКРТУМЯН – доктор психлогічних наук, професор, професор кафедри загальної психології Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Рузанна ПЕТРОСЯН – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету педагогічної психології та соціології Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Алла СОКОЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Лела ТАВДГІРІДЗЕ – доктор педагогічних наук, професор, професор департаменту педагогіки Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Марина ТКАЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент, координатор наукової роботи факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Володимир ФОМІН – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Нато ШЕРОЗІЯ – доктор педагогічних наук, асоційований професор департаменту педагогічних наук Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Катерина ЮР'ЄВА – заступник голови, вчений секретар організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Олександра ЯНКОВИЧ – доктор габілітований, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської Академії (Бидгощ, Польща)

Редакційна колегія:

Катерина ЮР'ЄВА – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Далі ДОБОРДЖГІНІДЗЕ – доктор філологічних наук, асистент-професор Департаменту європейських студій Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Володимир КАРАПЕТЯН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Аліна КРИВОБОКОВА – редактор редакційно-видавничого відділу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Тамар МІКЕЛАДЗЕ – доктор педагогічних наук, асоційований професор, завідувач департаменту освітніх наук, Телавський державний університет імені Якоба Гогебашвілі (Телаві, Грузія)

Алла СОКОЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Володимир ФОМІН – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Неллі ХАЧАТРЯН – пошукувач кафедри психології розвитку та освіти Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Олена ШАПОВАЛОВА – начальник редакційно-видавничого відділу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Олександра ЯНКОВИЧ – доктор габілітований, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської Академії (Бидгощ, Польща)

Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ 10

Микитенко В., Чупріна М. Інтегрований реконструктивний концепт стимулювання розвитку смарт-промисловості: методи дослідження 11

Янкович О., Кузьма І. Підготовка майбутніх учителів у закладах вищої освіти України та Польщі до формування успішної особистості учнів 14

Доборджгінідзе Д. Сучасні грузинсько-українські літературні зв'язки: переклади, фестивалі та співпраця 18

Бойка О. Цифровізація польових ботанічних досліджень 22

Сас Н. Досвід поєднання різних методів дослідження 24

Сокур О., Клименко О. Науково-методична діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах гібридних загроз 28

Мартиненко О. Роль благодійних фондів у соціальній реінтеграції населення деокупованих територій України: виклики та перспективи 34

Spivak L., Malykhin Yu. Methodological foundations of scientific psychological research of emotional burnout in adults 39

Євтухова Т. Творчі спільноти як ресурс психосоціальної підтримки вимушених переселенців у новому середовищі 41

НАУКА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО В ЧАСИ ВІЙНИ ТА В МОДЕЛЯХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ 44

Афанасьєва Т. Проблеми дослідження психологічної стійкості особистості в умовах війни . . . 45

Beskorsa O. Higher education as a factor of stability in times of uncertainty 47

Бондаренко Ю. Фандрейзинг у соціальній роботі благодійних фондів на деокупованих територіях України: виклики та перспективи 50

Гаращук О., ***Куценко В.***, ***Анісімов В.*** Людський розвиток в повоєнному відновленні України як завдання адаптивного управління 54

Єжова О., ***Мухіна І.*** Дизайн рекламних плакатів для компаній психологічної підтримки 57

Лебедик Л. Формування готовності майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти до надання психологічної підтримки підліткам в часи війни та в моделях повоєнного відновлення 61

Литвинюк Л. Біографічне відчуття стану безпеки та можливості його вимірювання 66

Панчук Н., Кулігін А. Підходи до розуміння і діагностики посттравматичного стресового розладу у військовослужбовців 69

Тимощук О. Радіаційна безпека та радіаційна грамотність: сучасні виклики для вчителів природничих наук 75

Шершова Т. Воєнний досвід як джерело натхнення у творчості естрадних виконавців 78

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОСВІТИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ 80

Богданова Н. Роль адаптації національних систем освіти до європейських стандартів у контексті розвитку мобільності студентів та академічних обмінів 81

Бондар В. Сучасні підходи до публічного управління професійною освітою 85

Губіна Г. Термін «відкрита наука» у ЄС 88

Ковтун С., Щербак О., Кругляк О. Розвиток освіти сталого розвитку в громадах у контексті інтеграції до європейського освітнього простору 90

Лещишин Д. Шляхи інтеграції національної мережі «шкіл сприяння здоров'ю» до європейського освітнього простору . . . 93

Мазурак О., Соловодзінська І., Уйгелій Г., Лисак Г. Аспекти освітнього онлайн навчання країн світу та роль наставника в розвитку особистості . . . 97

Пільщіков І. Шляхи інтеграції української системи вищої освіти до європейського освітнього простору . . . 103

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ . . . 106

Ємельяненко Г., Абизова Л. Інтеграція філософії освіти, психології та правознавства в освітній процес: методологія, перспективи, очікування . . . 107

Жмурко О. Філософія освіти як методологія дослідження екологічного світогляду майбутніх учителів біології . . . 109

Зимомря М., Якубовська М. Герменевтика та феноменологія як методологія гуманітарних наук: на прикладі аналізу творчості Ярини Чорногуз . . . 111

Іванченко Т. Підходи до визначення категорії «ідея» як філософська проблема науково-педагогічних досліджень . . . 116

Стрельніков В. Філософські проблеми дослідження рівнів особистісного і професійного розвитку педагога . . . 120

Тушева В. Обґрунтування моделі формування науково-дослідницької культури майбутніх вчителів у процесі професійної підготовки . . . 127

СИСТЕМА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ І МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТЕХНІЧНИХ НАУКАХ, НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ . . . 131

Бігун О. Напрями удосконалення локального педотрансферного моделювання . . . 132

Буднік С. Типові помилки гідрометеорологічної інформації та етапи їх усунення . . . 135

Кузнєцов П., Бєдункова О. Особливості формування показників якості зворотної води системи оборотного охолодження електростанції . . . 138

Михайлицька О., Лучка І. Актуальні напрями наукових досліджень у харчовій галузі . . . 141

Ромашко І. Технологічні та науково-методологічні аспекти зберігання, консервування та переробки м'яса . . . 144

СИСТЕМА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУСПІЛЬНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ НАУКАХ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ . . . 146

Атаєва О. Обґрунтування механізмів матеріального заохочення у контексті розвитку економічного мислення бакалаврів . . . 147

Балан В. Системи підтримки прийняття стратегічних рішень на основі нечіткого інструментарію . . . 151

Бицюра Ю. Модифікація аксіом поведінки споживача з урахуванням її ірраціональних проявів у сучасних умовах . . . 155

Будякова О. Екосистемні послуги та стала біоекономіка . . . 159

Іпполітов Є. Застосування методів системного аналізу в процесі ухвалення управлінських рішень . . . 164

Нікішина О. Особливості діагностики систем товарних ринків в умовах невизначеності . . . 167

Осадчий М. Використання геоінформаційних систем для дослідження розвитку морських портів України . . . 170

Сукач О. Сучасні дослідження поведінкових фінансів: науково-методологічний підхід . . . 173

Чалюк Ю. PESTLE-аналіз соціальної активності та економічної резильєнтності некомерційного бізнесу . . . 175

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ 179

Гальчич І., Ярошенко А. Формування медіаційних навичок майбутніх соціальних працівників у процесі практичної підготовки 180

Герасименко Л., Музиченко Д. Методологічний інструментарій психологічних досліджень комуніка тивної компетентності студентів-медиків 182

Дзюбата З. Імплементація 4К підходу як засіб покращення мотивації здобувачів освіти до вивчення дисциплін гуманітарного циклу в агротехнічних ЗВО 187

Замора Я., Бурега Н., Сіткар С. Причинно-наслідковий підхід до оцінки успішності студентських проблемних груп 189

Карабін О. Шляхи підвищення якості контролю самостійної роботи майбутніх учителів інформатики у системі неперервної освіти 192

Karapetyan V., Amiraghyan M. The formation of a senior pres chooler's competitive abilities through chess 196

Karapetyan V., Bejanyan A. Harmonious interaction of the components of the personality structure and the psychological security of the individual 204

Кузьміна І., Кузьміна О. Впровадження сучасних технологій педагогіки та психології у закладах вищої освіти медичного профілю 210

Лобачова І. Комунікативний метод у навчанні англійської мови: переваги та виклики 215

Лозова О. Готовність вчителів до впровадження STEM-освіти: аналіз здатності до опанування інноваційних форм та методів педагогічної діяльності 218

Manucharyan S, Avagyan M., Nalbandyan T. Pedagogical conditions for the formation of a healthy lifestyle in preschool age 222

Mkrtumyan M., Mkrtumyan L, Karapetyan V. Features of functional changes in the system of providing psychological safety of a person 230

Остапйовська І. Формування основ медіаграмотності здобувачів початкової освіти як складова виховної роботи 236

Погоріла А. Роль нейромереж у вдосконаленні вимови англійської мови: аналіз сучасних технологій 241

Радченя І., Білянська Д. Інтегроване навчання як один із сучасних підходів Нової української школи 246

Радченя І., Заніздра І. Розвиток дрібної моторики пальців рук молодших школярів у процесі роботи з пластичними масами 248

Степанюк А. Методи наукового пізнання як складова природничо-наукової освіти школярів . . 250

Shlenova M. Overview of the educational component in the "IFLA recommendations for professional educational programs in library and information science" (2022) 256

Ющик Л. Емпатійне слухання як складова професійної підготовки майбутніх вихователів до патнерства з батьками дітей раннього віку 259

СИСТЕМА МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ, МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ . . 262

Дідик Н. Методика вивчення стресостійкості здобувачів освіти ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою 263

Кравченко В. Вплив освіти на розвиток і підтримку демократичних цінностей 266

Московчук Л. Національно-патріотичне виховання молодших школярів на уроках мистецтва засобами сугестивних інтерактивних технологій 269

Oleshko N. The development of intercultural communicative competence in the process of learning foreign languages 275

Полянська А. Роль національно-патріотичного виховання у вищих військових навчальних закладах 278

Твердохліб Ю. Значення військової термінології, абревіатур та стандартів НАТО в іншомовній підготовці військових фахівців (на прикладі посібника «Англійська для сухопутних військ» 280

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В МОВОЗНАВСТВІ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ 287

Близнюк Л., Єгоркіна Д. Важливість лінгвістичної самоосвіти майбутніх вчителів-філологів англійської мови 288

Димовська А. Читацькі звички українських дітей під час російсько-української війни: рефлексії над Аналітичним звітом за результатами всеукраїнського соціологічного дослідження рівня читання дітей та дорослих у 2024 році 290

Ляшов Н. Осмислення функціонування образу шахрая 293

Ніколаєску Е. Сучасні методи дослідження мовних феноменів через призму інтердисциплінарного підходу 297

Храбан Т. Практичні рекомендації щодо підготовки та написання огляду літератури 299

Якубовська М., Зимомря М. Пам'ять у фокусі художнього слова: принципи формування духовної свободи особистості 303

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГУМАНІТАРНИХ НАУКАХ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВІ І НОВІТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ГАЛУЗІ 309

Білан Н. Методи педагогічного дослідження у діагностуванні рівнів сформованості іншомовної компетентності майбутніх фахівців 310

Бойко І. Формування комунікативної компетентності: аналіз іноземного досвіду 316

Гадинко О. Історичні джерела та методи історичного пізнання як засіб вивчення минулого міста Сторожинець XIX – першої третини XX ст. 318

Давидюк Р., Старжець В. Науково-дослідницька діяльність студентів історичних спеціальностей як фактор їх професійної підготовки 325

Єжова О., Петленко О. Особливості дизайну колекційних іграшок-сюрпризів у форматі Blind Box 328

Лещук Г. Мовна освіта: сучасні підходи та проблеми 331

Луцький А., Луцька С. Дослідження гуманітарних наук у процесі оновлення медичних знань . . . 334

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У НАУЦІ, ОСВІТІ, МИСТЕЦТВІ 340

Алієва О., Дьяковська Г. Залучення цифрових технологій у викладанні філософських курсів 341

Брагіна О. Роль штучного інтелекту в адаптації процесно-орієнтованого управління до інноваційних викликів 343

Гавриш І. Формування цифрової компетентності вчителів інформатики засобами штучного інтелекту 345

Герасимів З. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі 348

Димовський Р. Використання штучного інтелекту в роботі з дитячим хоровим колективом 350

Душкін С. Використання цифрових технологій при викладанні навчальної дисципліни «Міжнародна рекреаційно-туристична діяльність» 352

Жук О. Розроблення навчальних матеріалів на принципах доступності веб-контенту: цифрова компетентність викладача 357

Ігнатко М. Штучний інтелект як драйвер змін в аграрній економіці 360

Квасниця О., Тищенко В., Квасниця І., Латишев М. Застосування штучного інтелекту для прогнозування результатів матчів в регбі . . . 362

Кібаленко В. Засоби розробки AR застосунків . . . 364

Ковтанюк І., Ковтанюк М. GYNZY – інструмент майбутнього для інтерактивного навчання . . 367

Колесник М. Нормативно-правове й наукове осмислення питань використання технологій штучного інтелекту . . . 370

Kotko Ya. Digitization of the educational process in higher education institutions: challenges and prospects . . . 373

Levkin D. The use of artificial intelligence in the educational process of higher education institutions in Ukraine . . . 378

Левковець Н. Цифрові технології в міжнародній системі страхування . . . 380

Лещенко П. Цифрова модель глобальної фіскальної політики . . . 386

Лісецька І. Застосування цифрових технологій в освітньому процесі на кафедрі дитячої стоматології ІФНМУ . . . 389

Медведєва М. Використання Socrat.ai в освітньому процесі . . . 392

Насакіна С. Використання штучного інтелекту на заняттях англійської мови . . . 394

Нечипоренко Т. Цифрові технології та штучний інтелект у науці . . . 396

Орєхова Л., Чаєнкова О. Штучний інтелект у процесі навчання української мови як іноземної 401

Осадчий М. Вплив цифрових технологій на ефективність управління інфраструктурою морських портів України: системний підхід . . . 403

Солодка Т., Солодка О. Künstliche intelligenz und digitale technologien in der personalisierten medizin: regulierung und ethik der verwendung von genetischen und medizinischen daten . . . 405

Ставрулов Е. Цифрові технології та соціальні мережі як інструменти формування здорових звичок серед молоді . . . 410

Суховірський О. Вивчення HRM-систем при підготовці майбутніх менеджерів та фахівців з публічного управління . . . 412

Тітова Л. Використання штучного інтелекту у вивченні іноземних мов . . . 415

Чуніхін Д. Використання технологій штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: нормативно-правові аспекти . . . 418

Швець А. Використання блокчейну для забезпечення прозорості та безпеки ланцюгів постачання . . . 420

Шуліка О. Соціальні мережі як інструмент розвитку медіакомпетентності майбутніх учителів інформатики . . . 424

Шутєєв І., Єфременко А. Методологія дослідження ефективності мобільного навчання легкій атлетиці майбутніх тренерів . . . 427

ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ . . . 432

Від Організаційного комітету . . . 433

Богашко І. Філософія та методологія досліджень: теорії, методи та підходи . . . 434

Бойштян К. Культура та мистецтво як інструмент боротьби під час війни . . . 437

Буркан А. Використання технологій штучного інтелекту на уроках мовно-літературної підготовки в початковій школі . . . 439

Гриб Н. Застосування цифрових технологій в освітньому процесі . . . 441

Іванов І., Хоменко І. Застосування методу стимулювання учнів у навчанні математики . . . 443

Кланцата С. Педагогічні методи дослідження в початковій школі як інструмент розвитку учня 446

Кобозєва О., Юнікова А. Прийоми розвитку мотивації учнів у навчанні математики . . . 448

Колос О. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту на заняттях у ЗДО 450

Комликова І. Дослідження адаптації вимушених українських мігрантів. 452

Конопля А., Любива В. Філософські проблеми наукових досліджень: дошкілля 454

Крисевич А., Легеза А. Метод проблемних ситуацій та його застосування у вивченні математики 456

Лучинський Н., Іванченко М., ***Осокін Є.*** Особливості використання методу квантово-хімічного моделювання у закладах середньої освіти 459

Ляшенко І. Вплив соціальних мереж на розвиток та освіту підлітків 461

Мартиненко І. Інноваційні методи дослідження ментального здоров'я 463

Мартинова Є. Упровадження інтерактивного навчання в освітній процес учнів початкових класів 467

Мінасян А. Роль персоналу в підвищенні рівня сервісного обслуговування 470

Молчанова К., Лупаренко С. Вплив емоційного стану здобувачів освіти на їхню академічну успішність 473

Нагорна О. Актуальні проблеми початкової освіти в умовах війни 476

Надірова А., Смолянюк Н. Роль словесних методів навчання в умовах дистанційної освіти . . 478

Носик Ю. Філософсько-педагогічні ідеї Яна Амоса Коменського та Григорія Сковороди: порівняльний аналіз та значення в сучасній освіті 480

Овсянников Д., Шандар А. Використання штучного інтелекту в освіті: нормативне регулювання 482

Охомуш А. Використання мобільних додатків для моніторингу та покращення фізичної активності молоді 485

Павленко Л. Психологічні особливості емоційного вигорання педагогів під час воєнного стану 488

Прилуцька Т., Лоцман П. Рекреаційно-туристичний потенціал Слобожанського краю 494

Разуваєв Д. Адаптація кадрової політики в умовах економічної нестабільності: стратегії та практики. 499

Сіденко І. Виклики та бар'єри дистанційного навчання учнів початкової школи під час війни . . 502

Соколова А. Роль театралізованої діяльності у розвитку дітей раннього віку 504

Судима К. Стилі батьківського виховання та їхній вплив на розвиток дитини. 508

Усата А., Бєлова О. Методи дослідження зорового сприймання у дошкільників з порушеннями мовлення 511

Цвєтков А. Вплив економічної підготовки на формування раціонального ставлення до ресурсів 515

Чернецька Ю. Освітні можливості інноваційних інструментів на уроках у початковій школі 518

Шандрімайло Я. Академічна успішність учнів початкової школи, які користуються ШІ 520

Шиманська С., Мельников О. Використання штучного інтелекту під час вибору дисциплін здобувачами вищої освіти в залежності від рівня успішності 522

Шпакова А. Стратегії оцінки потенціалу та кар'єрного розвитку персоналу 529

Юрша Д., Бєлова О. Методика вивчення творчого мислення в учнів першого класу 532

ЗВІТ ПРО ПРОВЕДЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ 536

РІШЕННЯ УЧАСНИКІВ XXI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» 539

Любов ТІТОВА
https://orcid.org/0000-0002-2441-0560
викладач кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У сучасному глобалізованому світі володіння іноземними мовами стає не просто перевагою, а необхідністю для особистого та професійного розвитку, кар'єрного росту та відкриває можливості для подорожей та співпраці із закордонними партнерами. Вивчення іноземної мови — це складний когнітивний процес, що вимагає освоєння фонетики, лексики, граматики та розвитку комунікативних навичок у контексті іншомовної культури. Водночас стрімкий розвиток технології штучного інтелекту (ШІ) відкриває безпрецедентні можливості для трансформації методів вивчення мов. Системи машинного навчання, нейронні мережі та обробка природної мови дозволяють створювати адаптивне освітнє середовище, яке персоналізує процес вивчення іноземної мови.

Опанування іноземної мови охоплює чотири основні компетенції: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Технології ШІ демонструють значний потенціал у підтримці розвитку кожної з цих компетенцій. Системи розпізнавання мовлення допомагають удосконалювати вимову та розуміння усного мовлення, інтерактивні чат-боти створюють можливості для практики діалогічного мовлення та письма, а програми аналізу тексту надають миттєвий зворотний зв'язок щодо граматичних та стилістичних помилок у письмових роботах. Розглянемо детальніше окремі цифрові інструменти на основі ШІ, що сприяють активному та ефективному вивченню мов.

Busuu (https://www.busuu.com/) – це платформа для вивчення іноземних мов, яка активно використовує штучний інтелект. Перевагою платформи є можливість визначення рівня знань з обраної мови, на основі чого Busuu пропонує персоналізовану програму вивчення. Окрім цього, Busuu використовує технології розпізнавання мовлення, що допомагають покращувати вимову та інтонацію. Додатково платформа інтегрує елементи соціального навчання, де користувачі можуть отримувати зворотний зв'язок від носіїв мови, що робить процес вивчення мови ефективним та сприяє розвитку комунікативних навичок.

Replika (https://replika.com/) – це мобільний застосунок, який дозволяє створити віртуального співрозмовника на основі штучного інтелекту. Застосунок був створений для надання емоційної підтримки, допомоги у рефлексії та розвитку комунікативних навичок користувача [2]. Replika використовує передові алгоритми обробки природної мови (NLP) та машинного навчання, що дозволяє адаптуватися до стилю спілкування конкретного користувача, розвиватися в процесі взаємодії та створювати ілюзію реального

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15824486
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

спілкування. Хоча застосунок і був створений для інших цілей, проте може бути використаний для вдосконалення навичок говоріння через «живе» спілкування з віртуальним співрозмовником.

Rosetta Stone (https://eu.rosettastone.com/) – це одна з найвідоміших платформ для вивчення іноземних мов, яка використовує штучний інтелект та унікальну методику вивчення. Застосунок Rosetta Stone побудований на принципі інтуїтивного навчання, де користувачі вивчають нову мову так само як засвоювали рідну в дитинстві – без перекладу, а через асоціації, зображення та контекст. Застосунок пропонує інтерактивні вправи, аудіо- та відеоматеріали, що імітують реальні мовні ситуації, сприяючи природному запам'ятовуванню слів і фраз. Штучний інтелект тут аналізує мовлення користувача за допомогою технології розпізнавання голосу TruAccent, яка допомагає покращити вимову та інтонацію [3].

LingQ (https://www.lingq.com/) – це платформа для вивчення мов, яка базується на методі занурення через читання та слухання автентичних текстів. Основна ідея LingQ полягає в тому, щоб користувачі навчалися на реальних матеріалах – статтях, книгах, подкастах та відео – поступово збагачуючи свій словниковий запас. Штучний інтелект у LingQ допомагає аналізувати тексти та автоматично визначати рівень складності, виділяючи нові слова та пропонуючи їх для подальшого вивчення. Користувач може додавати незнайомі слова до власного словника, переглядати переклади, а система відстежує прогрес і повторює матеріали відповідно до принципів інтервального повторення. Додаток також має функцію конвертації текстів у аудіо, що дозволяє покращувати сприйняття мови на слух [1].

Різноманітність згаданих застосунків та платформ говорить про те, що кожен користувач може обрати зручний та ефективний, на його думку, засіб вивчення іноземної мови. При цьому варто зазначити, що такі цифрові інструменти можуть бути використані і для самоосвіти, і як доповнення до традиційного навчання на заняттях у закладах освіти різних рівнів, адже миттєва оцінка та корекція помилок дозволить педагогу відстежувати прогрес здобувачів освіти, а їм, своєю чергою допоможе уникнути закріплення неправильних мовних патернів. Ключовою перевагою цих технологій є здатність персоналізувати процес вивчення мов, адаптуючи його до індивідуальних потреб, темпу навчання та особливостей сприйняття інформації кожного користувача чи здобувача освіти.

Таким чином, інтеграція штучного інтелекту у процес вивчення іноземних мов відкриває принципово нові можливості як для самостійного навчання, так і для формального освітнього процесу, а з розвитком технології ШІ та подальшим вдосконаленням методики її застосування у мовній освіті, ми можемо очікувати появи ще більш ефективних та інноваційних рішень, що сприятимуть формуванню мультилінгвального суспільства та розширенню міжкультурної комунікації у глобалізованому світі.

Список використаних джерел

1. Криворучко І. І., Тітова Л. О. Хмарні та мобільні технології у підготовці майбутнього вчителя. *Педагогічна академія: наукові записки.* 2024. № 10. URL: https://doi.org/10.5281/zenodo.13924205.

2. Маловічко Є. В., Харченко В. С. Інтерактивне мистецтво: мультисценарні AR-технології на підставі аналізу емоційного стану. *Системи управління, навігації та зв'язку.* 2023. Т. 2, № 72. С. 125–130. URL: https://doi.org/10.26906/sunz.2023.2.125.

3. Медведєва А. О. Віртуальні мовні платформи як засіб ресурсно орієнтованого навчання майбутніх учителів польської мови. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка :* IV Міжнар. науково-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22–23 лют. 2024 р.). Полтава, 2024. С. 259–262. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/16071.